

G. I. Brătianu. *L'Hyperpère byzantin et la monnaie d'or des Républiques italiennes au XIIIe siècle*, σελ. 37 - 38.

Ὁ κ. Brătianu, εἰς τὴν ἐνδιαφέρουσαν ταύτην μελέτην, ὁμιλεῖ περὶ τῆς οἰκονομικῆς καὶ ἰδίως περὶ τῆς νομισματικῆς κρίσεως τῶν τελευταίων αἰῶνων τοῦ Βυζαντίου. Πρὸ τοῦ IB' αἰῶνος τὸ Βυζαντιακὸν νόμισμα ἦτο, παρὰ τὰς παροδικὰς κρίσεις, νομισματικὴ ἀξία διεθνοῦς κύρους. Ἀλλὰ μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς αὐτοκρατορίας ὑπὸ τῶν Λατίνων ἡ πολιτικὴ αἴγλη τοῦ Βυζαντίου ἤρχισε νὰ ἐλαττοῦται, οἱ δὲ αὐτοκράτορες, διὰ νὰ ἀντεπεξέλθουν εἰς τὰ βαρῆα στρατιωτικὰ ἔξοδα, ἐνόθευον τὸ ὑπέρπυρον. Οὕτω ἐδημιουργήθη μία δικαιολογημένη δυσπιστία εἰς τὰς ἀγορὰς τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, τῆς ὁποίας ἔχομεν πλείστας μαρτυρίας. Τὸν οἰκονομικὸν μαρασμὸν τοῦ Βυζαντίου ἐπηκολούθησεν ἡ ἐξαιρετικὴ ἀκμὴ τῶν Δημοκρατιῶν τῆς Ἰταλίας, αἱ ὁποῖαι ἐκοψαν ἴδια χρυσὰ νομίσματα, ὡς τὰ φλωρίνια καὶ τὰ δουκάτα. Ὁ συγγραφεὺς θὰ ἠδύνατο ἴσως νὰ ἐπωφεληθῆ περισσότερον τῶν πορισμάτων τῆς λαμπρᾶς μελέτης τοῦ P. F. Casaretto, *La moneta genovese*, περὶ τῆς ὁποίας βλ. τὴν βραχεῖαν σημείωσίν μου εἰς τὰ «Ἑλληνικά», τόμ. Γ' (1930) σελ. 563 - 564.

Paul Collinet. *Sur l'expression «Οἱ ἐν τοῖς τουλδοῖς ἀπερχόμενοι» «ceux qui partent dans les bagages»*, σελ. 55 - 60.

Ἡ ἔκφρασις ἐξηγεῖται διὰ τοῦ ἐξῆς χωρίου: «τοῦλδόν ἐστιν ἡ ἀποσκευὴ καὶ χρεῖα πᾶσα τῶν στρατιωτῶν, τουτέστι παῖδές τε καὶ ὑποζύγια καὶ τὰ λοιπὰ ζῶα καὶ εἴ τι ἕτερον πρᾶγμα πρὸς ὄψησιν τοῦ φοροστίου ἐπισύρεται». Ὁ κ. Collinet νομίζει ὅτι ἡ λέξις ἐλήφθη ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους καὶ ὅτι εἶναι γερμανικῆς καταγωγῆς (*tuld, tult*).

Michel Dendias. *Le roi Manfred de Sicile et la bataille de Pelagonie*, σελ. 55-60.

Περὶ τῆς συμμετοχῆς τοῦ βασιλέως τῆς Σικελίας καὶ Νεαπόλεως Μαμφρέδου εἰς τὴν μάχην τῆς Πελαγονίας (1259). Ἐξ ὅλων τῶν Βυζαντινῶν ἱστορικῶν μόνος ὁ Γρηγορᾶς λέγει ὅτι ὁ Μαμφρέδος ἔλαβε προσωπικῶς μέρος εἰς τὴν μάχην. Ἐκ τῶν Δυτικῶν ὁ Matteo Spinello di Giovenazzo ὁμιλεῖ περὶ ἐκστρατείας τοῦ βασιλέως τῆς Σικελίας κατὰ τῆς *Romagna*. Ὁ κ. Δένδιας, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἄλλους ὑπομνηματιστὰς τοῦ Ἰταλοῦ χρονογράφου, πιστεύει — καὶ δικαίως — ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τῆς *Ρωμανίας* (*Romania*), ἀλλὰ περὶ τῆς ἐν Ἰταλίᾳ *Romagna*.

F. Dvornik. *La lutte entre Byzance et Rome à propos de l'Illyricum au IXe siècle*, σελ. 61 - 80.

Ὁ κ. Dvornik ἐξετάζει διὰ μακρῶν τὰ τῆς διπλωματικῆς διενέξεως μεταξὺ Βυζαντίου καὶ Ρώμης περὶ τῆς προσαρτήσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς

ἐπαρχίας τοῦ Ἰλλυρικοῦ. Ἐν προοιμίῳ ὑπενθυμίζει συντόμως τὴν ἱστορίαν τῆς ἐπαρχίας ταύτης μέχρι τῆς ἐποχῆς, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀπεσπάσθη αὕτη ἀπὸ τῆς πνευματικῆς κυριαρχίας τῆς Ἁγίας Ἐδρας ὑπὸ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου (περὶ τὸ 731). Ἀκολούθως ἐκτίθενται αἱ προσπάθειαι τῶν παπῶν, κυρίως Νικολάου τοῦ Α', Ἀδριανοῦ τοῦ Β' καὶ Ἰωάννου τοῦ Η', πρὸς ἀνάκτησιν τοῦ Ἰλλυρικοῦ καὶ ἡ στάσις τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων. Ὁ συγγραφεὺς, γνώστης βαθῶς τῶν σλαβικῶν πραγμάτων, ὁμιλεῖ ἰδιαιτέρως περὶ τοῦ ῥόλου, τὸν ὁποῖον ἔπαιξαν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο οἱ Σλάβοι, καὶ περὶ τῆς σλαβικῆς πολιτικῆς τῆς Ἁγίας Ἐδρας κατὰ τὸν Θ' αἰῶνα.

Jean Ebersolt. Sur les fonctions et les dignités du Vestiarium byzantin, σελ. 81 - 89.

Περὶ τῆς γενέσεως καὶ τῆς ἐξελξεως τοῦ Βυζαντιακοῦ βεστιαρίου. Βεστιαριον κατ' ἀρχὰς ἐσημαιο τὴν ἰδιαιτέραν ἱματιοθήκην τοῦ αὐτοκράτορος· βραδύτερον ὅμως ὁ θεσμὸς οὗτος ἐξελιχθῆ καὶ ἔλαβε μεγίστην σημασίαν εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ κράτους καὶ τῆς αὐλῆς. Ὁ συγγραφεὺς ὁμιλεῖ κυρίως περὶ τοῦ ῥόλου, τὸν ὁποῖον ἔπαιξαν εἰς τὴν αὐλὴν οἱ πρωτοβεστιαριοί, πρωτοβεστιαριῖται, βεστιαριῖται, οἱ βεστιάρχαι, οἱ προκαθήμενοι τοῦ βεστιαρίου κλ. Τούναντιον δὲν ἐξετάζεται ἐπαρκῶς ὁ ῥόλος τοῦ βεστιαρίου εἰς τὴν οἰκονομικὴν διοίκησιν τῆς αὐτοκρατορίας.

Jules Gay. Le patriarche Nicolas le Mystique et son rôle politique, σελ. 91-100.

Περὶ τῆς Πολιτικῆς δράσεως τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Νικολάου τοῦ Μυστικοῦ (901 - 907 καὶ 913 - 924), γνωστοῦ κυρίως ἐκ τῆς πολεμικῆς του πρὸς Λέοντα τὸν Σ' διὰ τὸ ζήτημα τῆς τετραγαμίας τοῦ αὐτοκράτορος τούτου. Οἱ σύγχρονοι ἱστορικοὶ καὶ ἰδιαιτέρως αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ πατριάρχου διαφωτίζουν πλήρως τὸν ῥόλον, τὸν ὁποῖον ἔπαιξαν οὗτος εἰς τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τῆς αὐτοκρατορίας, κυρίως εἰς τὰς σχέσεις μὲ τοὺς Βουλγάρους, τὴν Ἁγίαν Ἐδραν καὶ τοὺς Ἀραβας τῆς Κρήτης. Ὡς ὀρθῶς σημειώνει ὁ κ. F. Dvornik¹, ὁ συγγραφεὺς δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὴν θεμελιώδη μελέτην τοῦ Zlatarski: Αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Νικολάου τοῦ Μυστικοῦ πρὸς τὸν Τσάρον τῶν Βουλγάρων Συμεῶνα (1893). Ἐπίσης δὲν ἀναφέρεται ἡ μελέτη τοῦ Vasiliev περὶ τῶν σχέσεων Βυζαντινῶν καὶ Ἀράβων κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Μακεδονικῆς δυναστείας, ὅπου (σελ. 197) περὶ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ πατριάρχου πρὸς τοὺς Ἀραβας τῆς Κρήτης.

¹ Byzantinoslavica, τόμ. Γ' (1931) σελ. 186 (Α' τεύχος).